

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه آزاد اسلامی
واحد تهران مرکزی
دانشکده هنر و معماری

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M-A)
گرایش: طراحی و برنامه ریزی شهری

عنوان:

کاهش ناهنجاری‌های رفتاری در راستای ایجاد فضای عمومی امن با استفاده از طراحی محیط مناسب از طریق مدل CPDED نمونه موردی محلهٔ عسگرخان ارومیه

استاد راهنما:

دکتر پویان شهبابیان

استاد مشاور:

دکتر اسماعیل صالحی

پژوهشگر:

نیکو اقوامی

زمستان ۸۹

تقدیم به

پدر و مادر مهربانم که همواره مدیون رنجها و محبتهای ایشان هستم.
و خواهر عزیزم که در تمام مراحل همراه من بوده است.

با تشکر از

استاد عزیزم جناب آقای دکتر پویان شهبان و دکتر اسماعیل صالحی
که بدون راهنمایی های این دو عزیز این پایان نامه به انجام نمی رسید.
و همچنین با تشکر از دوستان مهربانم که در مراحل تدوین پایان نامه
همواره همراه و در کنار من بوده اند.

بسمه تعالی

تعهدنامه اصالت پایان نامه کارشناسی ارشد

اینجانب **نیکو اقوامی** دانشجوی کارشناسی ارشد رشته **شهرسازی** با شماره دانشجویی **۸۷۹۲۱۳۰۰۰۰۱** اعلام می‌نمایم که کلیه مطالب مندرج در این پایان نامه با عنوان :

"کاهش نا هنجاری های رفتاری در راستای ایجاد فضای عمومی امن از طریق طراحی محیط مناسب با استفاده از مدل CPTED (نمونه موردی محله عسگر خان ارومیه)"

حاصل کار پژوهشی خود بوده و چنانچه دستاوردهای پژوهشی دیگران را مورد استفاده قرار داده باشم، طبق ضوابط و رویه‌های جاری، آن را ارجاع داده و در فهرست منابع و مأخذ ذکر نموده‌ام. علاوه بر آن تأکید می‌نمایم که این پایان نامه قبلاً برای احراز هیچ مدرک هم سطح، پایین تر یا بالاتر ارائه نشده و چنانچه در هر زمان خلاف آن ثابت شود، بدینوسیله متعهد می‌شود، در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام توسط دانشگاه، بدون کوچک‌ترین اعتراض آن را بپذیرم.

تاریخ و امضاء

بسمه تعالی

در تاریخ : ۸۹/۱۱/۳۰

دانشجوی کارشناسی ارشد خانم نیکو اقوامی از پایان نامه خود دفاع نموده و با نمره ۱۸/۷۵ به حروف هجده و هفتاد و پنج و با درجه عالی مورد تصویب قرار گرفت .

امضاء استاد راهنما

چیکده.....	
فصل اول: کلیات تحقیق.....	۲
مقدمه.....	۳
۱-۱- تعریف مسأله.....	۴
۲-۱- ضرورت تحقیق.....	۵
۳-۱- اهداف تحقیق.....	۶
۴-۱- سوالات تحقیق.....	۶
۵-۱- روش تحقیق.....	۶
۶-۱- پیشینه تحقیق.....	۷
فصل دوم: مبانی نظری و سابقه تحقیق.....	۹
۱-۲- مبانی نظری.....	۱۰
۱-۱-۲- مفاهیم امنیت.....	۱۰
۱-۱-۱-۲- بستر واژگانی و معناشناسی امنیت.....	۱۰
۲-۱-۱-۲- بستر مفهومی و اصطلاحی امنیت.....	۱۱
۳-۱-۱-۲- تبارشناسی امنیت.....	۱۲
۴-۱-۱-۲- ویژگی های امنیت.....	۱۳
۵-۱-۱-۲- اهمیت امنیت.....	۱۴
۶-۱-۱-۲- امنیت از دیدگاه فلاسفه.....	۱۵
۷-۱-۱-۲- آنومی از دیدگاه دورکیم.....	۱۶
۲-۱-۲- مفهوم فضای شهری.....	۱۸
۱-۲-۱-۲- فضاهای عمومی و خصوصی.....	۱۸
۲-۲-۱-۲- انواع فضاهای شهری.....	۱۹

- ۲۰ ..... عناصر کالبدی شکل دهنده به اجزای فضای شهری
- ۲۲ ..... رفتار
- ۲۹ ..... ماهیت محیط
- ۳۱ ..... تأثیر برخی عوامل محیطی در رفتار
- ۳۳ ..... مفاهیم ناهنجاری
- ۳۴ ..... ناهنجاری های رفتاری و محیط اجتماعی
- ۳۸ ..... ناهنجاری های رفتاری و محیط فیزیکی
- ۴۱ ..... عوامل و ویژگی های محیطی مؤثر در پیدایش ناهنجاری
- ۴۲ ..... ویژگی های جرایم و خشونت های شهری
- ۴۷ ..... عوامل مؤثر بر پیدایش آنومی
- ۵۱ ..... جایگاه عوامل محیطی در میان عوامل مؤثر در پیدایش آنومی و جرم
- ۵۲ ..... عوامل محیطی مؤثر در پیدایش آنومی (صالحی، ۱۳۸۸، ۴۵)
- ۵۴ ..... عوامل و ویژگی های مکانی مؤثر در پیدایش آنومی در فضاهای شهری
- ۵۵ ..... نظریه پردازان پیشگیری از جرم
- ۵۵ ..... نظریه های محققین نسل اول
- ۶۰ ..... نظریه های محققین نسل دوم
- ۶۹ ..... پیشگیری از جرم از طریق طراحی محیطی CPTED
- ۶۹ ..... تاریخچه CPTED
- ۷۰ ..... CPTED چیست؟
- ۷۲ ..... حوزه به کارگیری رویکرد CPTED
- ۷۲ ..... مزایای به کارگیری رویکرد CPTED
- ۷۳ ..... اصول مهم مفهوم (CPTED)
- ۷۴ ..... استراتژی های CPTED
- ۷۶ ..... سابقه تحقیق
- ۷۶ ..... کتابها
- ۷۶ ..... کتاب با عنوان "ویژگی های محیطی فضاهای شهری امن"
- ۷۶ ..... کتاب با عنوان "مکان های امن"
- ۷۷ ..... کتاب با عنوان "خلق فضای قابل دفاع"
- ۷۸ ..... کتاب با عنوان "امنیت و طراحی سایت"

- ۷۸ ..... کتاب با عنوان "فضای شهری" نوشته‌ی "تراب کریر" ۵-۱-۱-۲
- ۷۹ ..... کتاب با عنوان "امینت و طراحی شهری" ۶-۱-۱-۲
- ۸۰ ..... مقالات ۲-۲-۲
- ۸۰ ..... مقاله با عنوان "جرم، خشونت و احساس امنیت در فضا های عمومی شهر" ۱-۲-۲-۲
- ۸۰ ..... مقاله با عنوان "نقش آسایش محیطی فضا های شهری در پیشگیری از نا هنجاری های رفتاری" ۲-۲-۲-۲
- ۸۰ ..... پایان نامه ۳-۲-۲
- ۸۱ ..... پایان نامه با عنوان "بررسی میزان با هنجاری های اجتماعی در فضای شهری" ۱-۳-۲-۲
- ۸۱ ..... پایان نامه با عنوان "جرم و نا هنجاری و نقش آن در سازماندهی فضاهای شهری" ۲-۳-۲-۲
- ۸۲ ..... نتیجه گیری ۳-۲

فصل سوم: متدولوژی و تجربیات جهانی ۸۴

- ۸۶ ..... متدولوژی تحقیق ۱-۳
- ۸۷ ..... بررسی نمونه های موردی کشورهای خارجی ۲-۳
- ۸۷ ..... تجربه کلیسون پینت (ایالات متحده) ۱-۲-۳
- ۹۰ ..... استرالیا ۲-۲-۳
- ۹۴ ..... آمریکا ۳-۲-۳
- ۱۰۲ ..... شهرهای انگلستان ۴-۲-۳
- ۱۰۹ ..... استراتژی های طراحی مکان امن در سنگاپور ۵-۲-۳
- ۱۱۵ ..... نتیجه گیری ۳-۳

فصل چهارم: بررسی نمونه موردی محله عسگرخان ارومیه ۱۱۷

- ۱۱۸ ..... شاخص های نا هنجاری موجود در فضاهای جرم خیز (پاسخ سوال اول) ۱-۴
- ۱۲۰ ..... شناخت کلی منطقه مورد مطالعه و دلایل انتخاب آن ۲-۴
- ۱۲۱ ..... بررسی ویژگی های اجتماعی ۱-۲-۴
- ۱۲۳ ..... بررسی ویژگی های فیزیکی فضای محله ۲-۲-۴

- ۱۲۵ ..... ۳-۲-۴- گونه شناسی بافت
- ۱۲۵ ..... ۴-۲-۴- کالبد محله
- ۱۲۶ ..... ۵-۲-۴- راه ها:
- ۱۲۸ ..... ۶-۲-۴- ساختار فعالیت
- ۱۳۰ ..... ۷-۲-۴- دید و منظر
- ۱۳۱ ..... ۸-۲-۴- مبلمان شهری
- ۱۳۱ ..... ۹-۲-۴- تأسیسات شهری
- ۱۳۲ ..... ۱۰-۲-۴- حوزه های پیاده
- ۱۳۲ ..... ۱۱-۲-۴- چشم انداز و خط آسمان
- ۱۳۳ ..... ۳-۴- بررسی وضعیت نا امنی های محیطی محله عسگر خان
- ۱۳۳ ..... ۱-۳-۴- ارتباط بین ناهنجاری های رفتاری و محیط
- ۱۳۳ ..... ۳-۳-۴- ارتباط بین ناهنجاری های رفتاری و محیط اجتماعی
- ۱۳۴ ..... ۴-۳-۴- ارتباط بین ناهنجاری های رفتاری و محیط فیزیکی
- ۱۳۵ ..... ۵-۳-۴- مدل تحلیلی نمونه موردی
- ۱۳۷ ..... ۱-۵-۳-۴- دسترسی و جابجایی
- ۱۴۳ ..... ۲-۵-۳-۴- ساختار
- ۱۴۵ ..... ۳-۵-۳-۴- نظارت
- ۱۵۳ ..... ۴-۵-۳-۴- حس مالکیت
- ۱۵۴ ..... ۵-۵-۳-۴- فعالیت
- ۱۵۷ ..... ۴-۴- تحلیل وضعیت نا امنی محله عسگر خان
- ۱۵۷ ..... ۱-۴-۴- بررسی پرسشنامه ها
- ۱۷۳ ..... ۱۷-۴- نتیجه گیری از پرسشنامه ها و پاسخ سوال دوم تحقیق
- ۱۷۵ ..... ۱-۱۷-۴- نتیجه گیری از جدول پرسشنامه ها
- ۱۷۷ ..... ۲-۱۷-۴- تحلیل همبستگی سوالات
- ۱۷۹ ..... ۱۸-۴- نتیجه گیری
- ۱۸۱ ..... فصل پنجم: نتیجه گیری و پیشنهاد
- ۱۸۲ ..... ۱-۵-۱- مرور کلی فرایند تحقیق:

- ۱۸۴ .....۵-۲-دستاوردهای تحقیق:
- ۱۸۷ .....۲-۵- راهکارهای ساماندهی ناهنجاری محیطی در محله عسگر خان ارومیه
- ۱۸۸ .....۳-۵- گزینه های پیشنهادی
- ۱۸۹ .....۴-۵- پیشنهادات:
- ۱۸۹ .....۱-۴-۵- معیارهای طراحی مکان امن
- ۲۰۲ .....منابع

نمودار ۱-۱- نمودار شهر امن.....	۴
نمودار: ۱-۲- ابعاد علقه امنیت.....	۱۶
نمودار ۲-۲- قابلیت های محیط.....	۲۳
نمودار ۳-۲- انسان و نیازهای آن.....	۲۴
نمودار ۴-۲- روابط میان عوامل مؤثر در پیدایش آنومی در جامعه.....	۴۹
نمودار ۵-۲- نقش روابط عوامل مؤثر در پیدایش آنومی (رفتار ناهنجار و مجرمانه) در شهر.....	۴۹
نمودار ۶-۲- عوامل و ویژگی های محیطی مؤثر در پیدایش رفتار مجرمانه در سطح شهرها.....	۵۰
نمودار ۷-۲- تجزیه رفتار آنومیک و جرم.....	۵۴
نمودار ۸-۲- موقعیت و محل حضور قربانی و خلافکار.....	۵۵
نمودار ۹-۲- نمودار فضای قابل دفاع اسکار نیومن.....	۶۰
نمودار ۱-۳- روند و فرآیند تحقیق.....	۸۶
نمودار ۲-۴- عوامل مؤثر در ایجاد ناهنجاری های محیطی بر اساس روش cpted.....	۱۳۶

جدول (۴-۱) شاخصهای ایجاد نا هنجاری در محیط	۱۱۹
جدول (۴-۱) جدول کلی بررسی پرسشنامه ها	۱۷۳
جدول (۴-۲) جدول متغیرها.....	۱۷۷
جدول (۴-۳) جدول همبستگی	۱۷۸
جدول (۵-۱) جدول راهبرد و سیاست ها	۱۸۵

عنوان	فهرست نمودار	صفحه
تصویر ۲-۱ مبلمان شهری.....		۲۲
تصویر ۲-۲ ایجاد مکان های فعال و دوستانه در فضا در جهت افزایش نظارت.....		۷۳
تصویر ۳-۱ - ایجاد چارچوب حرکتی در مکان.....		۱۰۳
تصویر ۳-۲ - وجود حصار در دسترسی های ورودی ساختمان.....		۱۰۴
تصویر ۳-۳ - فضاهای باز و روشن در بعد مکان.....		۱۰۶
تصویر ۳-۴ - وجود قلمرو عمومی با کیفیت.....		۱۰۸
تصویر ۳-۵ - وجود فضای سبز و شفافیت دید.....		۱۱۰
تصویر ۳-۶ - نورپردازی بیرونی برای استفاده در شب، وجود دید کافی در فضا.....		۱۱۱
تصویر ۳-۷ - روگذر با انتهای روشن و واضح، در جهت افزایش امنیت.....		۱۱۱
تصویر ۳-۸ - تجهیز تسهیلات بانکی نزدیک فعالیت پیاده برای جلوگیری از انزوا در فضا.....		۱۱۲
تصویر ۳-۹ - کاربری های ترکیبی سازگار، افزایش میزان فعالیت و نظارت.....		۱۱۲
تصویر ۳-۱۰ - وجود فضای سبز و مولدهای فعالیتی و کاهش ارتکاب جرم.....		۱۱۳
تصویر ۳-۱۱ - طراحی مناسب ورودی مکان.....		۱۱۳
تصویر ۳-۱۲ - نقشه و تابلو اطلاعات باید به خوبی، طراحی و مکان یابی شوند.....		۱۱۴
تصویر ۳-۱۳ - طراحی مناسب، زیبا عملکردی فضا، حس امنیت را افزایش می دهد.....		۱۱۴
تصویر ۴-۱ - آشفته گی سیمای محله عسگر خان.....		۱۲۵
تصویر ۴-۲ - آشفته گی های بدنه های محله عسگر خان.....		۱۲۶
تصویر ۴-۳ - پیکر محله عسکرخان.....		۱۳۰
تصویر ۴-۴ - سیما و چهره محله عسکرخان.....		۱۳۰
تصویر ۴-۵ - نمایی از آشفته گی بهداشتی و نبود محل تخلیه زباله.....		۱۳۱
تصویر ۴-۶ - نمایی از آشفته گی و نبود تاسیسات مناسب درون بافت.....		۱۳۲
تصویر ۴-۷ - نبود مسیر عبوری مناسب عابر پیاده.....		۱۳۲
تصویر ۴-۸ - نابسامانی پیاده روها در ورودی بافت.....		۱۳۹
تصویر ۴-۹ - عدم وجود نور مناسب در شب.....		۱۳۹
تصویر ۴-۱۰ - عدم وجود مرز مشخص بین فضاها که باعث گم شدن افراد در مسیر می شود.....		۱۴۰
تصویر ۴-۱۱ - فضاهای ورودی بافت که دارای چشم محافظ جداره می باشند.....		۱۴۰
تصویر ۴-۱۲ - کیفیت مناسب بعضی پیاده راهها در روز ولی عدم نورپردازی مناسب شب.....		۱۴۱
تصویر ۴-۱۳ - جداره غیر فعال و عدم وجود نظارت بر دسترسی.....		۱۴۱

- تصویر ۴-۱۴ - جداره دو طرف مسیر غیر فعال ۱۴۲
- تصویر ۴-۱۵ - مسیر پیاده فاقد کفسازی مناسب ۱۴۲
- تصویر ۴-۱۶ - دسترسی به ساختمانهای پشتی به راحتی انجام می گیرد. ماخذ: نگارنده ۱۴۲
- تصویر ۴-۱۶ - کوچه باریک بدون سلسله مراتب ۱۴۳
- تصویر ۴-۱۷: وجود ساختمانهای مخروبه ۱۴۴
- تصویر ۴-۱۸: وجود نماهای نا مناسب ۱۴۴
- تصویر ۴-۱۹ - جداره نا مناسب و بی کیفیت خیابان عامل ایجاد و اندالیزم ۱۴۴
- تصویر ۴-۲۰ - فضاهای گم شده و بی دفاع که به پارکینگ و فضای مستعد جرم تبدیل شده است... ۱۴۵
- تصویر ۴-۲۱ - عدم وجود نظارت و نور مناسب شب ۱۴۶
- تصویر ۴-۲۲ - نمای غیر فعال و ساختمان خالی از سکنه و عدم وجود نظارت و امکان ارتکاب به جرم ۱۴۷
- تصویر ۴-۲۳ - دیوار ممتد و غیر فعال ۱۴۷
- تصویر ۴-۲۴ - جداره و فضای بدون نظارت ۱۴۸
- تصویر ۴-۲۵ - جداره فعال خیابان اصلی که دارای نظارت بالقوه می باشد. ۱۵۰
- تصویر ۴-۲۶ - فضای تاریک مناسب اخفا ۱۵۰
- تصویر ۴-۲۷ - فضای غیر قابل تشخیص در شب ۱۵۱
- تصویر ۴-۲۸ - جداره مسکونی کنار خیابان که مستقیماً از فضای عمومی وارد فضای خصوصی می شود. ۱۵۳
- تصویر ۴-۲۹ - مرزی بین فضای پیاده و سواره وجود ندارد ۱۵۴
- تصویر ۴-۳۰ - عدم وجود فعالیت در فضاهای درون بافت ۱۵۵

۱۲۴	نقشه ۱-۴ - تعداد طبقات
۱۲۷	نقشه ۲-۴ - شبکه ارتباطی
۱۲۹	نقشه ۳-۴ - کاربری
۱۳۸	نقشه ۴-۴ - کیفیت معابر
۱۵۲	نقشه ۶-۴ - نظارت بر معابر نقشه
۱۵۶	نقشه ۷-۴ - میزان فعالیت در فضا

چیکده

امروزه موضوع امنیت شهری، یکی از مسائل مهم در شهرها می‌باشد. عوامل متعددی در ایجاد شهر امن مؤثر می‌باشند. یک عامل مؤثر در امنیت شهری، پیشگیری از جرم و ناهنجاری محیطی است. بخشهای مختلفی از جامعه در پیشگیری از جرائم و ناهنجاری‌های محیطی و رفتاری سهیم هستند و دیدگاه‌های مختلفی در این مورد بیان شده است: تعدادی از محققان مانند جین جیکوب، اسکار نیومن بطور مستقیم به جنبه طراحی محیطی، طراحی منظر و تأثیر آن بر کنترل جرم و ناهنجاری محیطی، تأکید کردند و برخی دیگر به جنبه‌های اجتماعی و روانشناسی موضوع و ارتباط آنها با جرائم پرداخته‌اند. هر دو مورد، بر جرائم و ناهنجاریهای محیطی و رفتاری تأثیرات ژرفی دارد. با توجه به مطالعات صورت گرفته، عوامل اجتماعی مانند فقر، بیکاری، ناهماهنگی اجتماعی، میزان بالای جمعیت جوان باعث ایجاد محیطی مستعد و در معرض جرم و ناهنجاری محیطی می‌شود، اما فاکتورهای اجتماعی تنها عوامل و جنبه‌های تعیین کننده جرائم و ناهنجاری‌های اجتماعی نیستند، طرح و کالبد فیزیکی فضا، نقش مهمی در توسعه یا پیشگیری از جرم و ناهنجاری دارد.

نتایج بدست آمده در یک نمونه موردی (محله عسگرخان ارومیه) مورد بررسی قرار گرفته و در نهایت به راهنمای طراحی و معیارهای منجر شده که به شهرسازان و معماران در امر طراحی محیطی مکان امن یاری می‌کند.

کلمات کلیدی: امنیت شهری، جرم و ناهنجاری اجتماعی، فضای عمومی.

فصل اول

کلیات تحقیق

مقدمه

رشد و گسترش ابعاد فیزیکی و اجتماعی شهرها و تبدیل شدن آنها به مراکز ناهمگن جمعیتی، اجتماعی و کالبدی، تاثیرات قابل توجه و در عین حال اجتناب ناپذیری را بر زندگی شهری گذاشته است. بطوری که در قرن حاضر می توان تاثیر نتیجه نامطلوب شهرها که خود، ساخته و پرداخته انسان است را در رشد و هر چه بیشتر شدن آسیب های اجتماعی و ناهنجاری های رفتاری در جوامع شهرنشین مشاهده کرد. میزان ناهنجاری های رفتاری و جرائم شهری به ویژه در ناحیه های مرکزی و حاشیه ای شهر های بزرگ بسیار افزایش یافته است. تبعات متعدد و منفی این افزایش، مسئله تنظیم روابط سالم انسانی ساکنان این شهرها با محیط زندگی شان را با دشواری روبرو ساخته است.

با گسترش شهر در دوران معاصر و عوارض و مشکلات برخاسته از شهرنشینی از جمله پدیده جرائم و ناهنجاری های شهری موضوع تحقیقات علمی شده و دیدگاه های گوناگونی در این مورد بیان شده است تعدادی به طور مستقیم به جنبه طراحی شهری و طراحی منظر و تاثیر آن بر کنترل جرم و ناهنجاری های رفتاری مانند جین جاکوب، اسکار نیومن تاکید کرده اند و برخی دیگر به جنبه های اجتماعی و روانشناسی موضوع و ارتباط آنها با جرائم پرداخته اند، که هر دو این جنبه بر جرائم و ناهنجاری های رفتاری تاثیرات ژرفی دارند.

موضوع اصلی این تحقیق، بررسی نقش طراح ریزی شهری بر روی ناهنجاری های رفتاری و جرائم است و اینکه چگونه می توان از طریق ایجاد محیط کالبدی مطلوب، از بروز ناهنجاری رفتاری پیشگیری کرد.

بحث جرائم و ناهنجاری های رفتاری، در کشور ما نیز که دوران انتقال اجتماعی و مراحل تجربه، بازسازی اجتماعی و کالبدی خاص خود را می گذراند، اهمیت بسیار دارد. این موضوع از دیدگاه های اجتماعی و جامعه شناسی مورد بررسی های زیادی قرار گرفته، اما در زمینه تاثیر محیط کالبدی بر ناهنجاری های رفتاری و جرائم مطالعات زیادی صورت نگرفته است، با توجه به اینکه پیشگیری همیشه بهتر از درمان است، ایجاد محیط کالبدی مطلوب می تواند نقش مهمی در پیشگیری از جرائم داشته باشد. با توجه به این مهم جا دارد، مدیران شهری که با انبوهی از مشکلات شهری از جمله جرائم مواجه اند، رویکردهای پیشگیری از جرائم و ناهنجاری های رفتاری از طریق طراحی مناسب فضا و ایجاد محیطی مطلوب به عنوان بخشی از عوامل تاثیر گذار بر جرائم، علاوه بر جنبه های اجتماعی، مورد توجه قرار دهند.

۱-۱- تعریف مسأله

با توجه به اینکه رابطه انسان-شهر مجموعه کنشهای انسان نسبت به محیط شهر و واکنش های این محیط اجتماعی-فیزیکی نسبت به اوست، در زمینه مطالعات مربوط به شهر و فضاهای شهری، بررسی رابطه متقابل فضا و شهر، فضا و اجتماع، فضا و توده و ... و اثرات متقابل آنها بر یکدیگر و از جمله فضاهای بی دفاع، بخش مهمی از مطالعات شهری را به خود اختصاص می دهند .

در این پایان نامه با توجه به اهمیت امنیت محیط های شهری سعی بر آن است که از طریق روشن ساختن ویژگی های فضاهای جرم خیز با استفاده از (cpted) بتوان از بروز ناهنجاریهای رفتاری در فضا جلوگیری به عمل آورد و به فضای امن دست یافت .البته این نکته شایان ذکر است که امنیت شهری شامل عوامل گوناگونی است . همانطور که در نمودار زیر نشان داده شده است، عوامل اصلی شامل خطرات، آسیب ناپذیری و احساس امنیت است که هر کدام از آنها به عوامل فرعی دیگری تقسیم بندی می شود .

نمودار ۱-۱- نمودار شهر امن

(Zhang Hanqing,2005,p3)

با توجه به نمودار، یک شهر امن باید در برابر خطرات و حوادث و تصادفات طبیعی و انسان ساخت، آسیب پذیری های اجتماعی و فیزیکی ایمن باشد و افراد در آن احساس امنیت کنند. در این تحقیق هدف ایجاد مکان عمومی امن در راستای کاهش ناهنجاری های رفتاری از طریق محیط فیزیکی مطلوب می باشد و امنیت فضا از این دیدگاه مورد بررسی قرار می گیرد.

در این نوشتار، ابتدا ناهنجاری های رفتاری و جرائم و پیشینه موضوع از دیدگاه محیط اجتماعی و فیزیکی بیان می شود، سپس رابطه رفتار و محیط، فضای عمومی، رویکردهایی در رابطه با ویژگی